

MUZEJSKI VJESNIK

GLASILO MUZEJSKOG DRUŠTVA SJEVEROZAPADNE HRVATSKE

(Bjelovar, Čakovec, Čazma, Grabrovnica, Kalinovac, Koprivnica, Križevci, Kumrovec, Kutina, Sesvete, Trakošćan, Varaždin, Varaždinske Toplice, Veliki Tabor, Virje i Zelina)

TEHNIČKO UREDNIŠTVO

Stručni kolegij Gradskog muzeja Bjelovar

Glavni i odgovorni urednik: Goran Jakovljević

Tehnički urednik: Željko Vukčević

Uređivački kolegij: Goran Jakovljević (Bjelovar), Miroslav Klemm (Varaždin), Smiljka Marčec (Čakovec), Rastko Pražić (Kutina) i Antun Stišćak (Koprivnica)

Muzejski vjesnik izlazi jedanput godišnje. Rukopise ne honoriramo i ne vraćamo. Za sadržaj i lekturu tekstova odgovaraju autori.

Glasilo solidarno financiraju muzeji sjeverozapadne Hrvatske.

Nakladnik: Gradski muzej Bjelovar

Za nakladnika: Božidar Gerić

Tisak: COLORPRINT Bjelovar

Broj 13 - ožujak 1990.

God. XIII.

Naklada: 900 komada

Naslovna stranica: Keltski novac iz Ribnjačke kraj Bjelovara, 1. st. pr.n.e.

A-990/97

Prva posebna bibliografija općeg tipa

Rade Milosavljević: Bibliografija radova o križevačkom kraju. Gradska knjižnica "Franjo Marković" i Povijesno društvo, Križevci, 1989, str. 161

Opredjeljujući se za popis svih bitnijih radova (knjige, novine, članci i razni drugi radovi), prilježni istraživač zavičajne baštine Rade Milosavljević priredio je "Bibliografiju radova o križevačkom kraju" na osnovu uvjetno rečeno "prostornog" određenja. Ovim je uveo Križevce među sve brojnija mjesta, koja već imaju svoje bibliografije (Sarajevo, Maribor, Zemun, Osijek, Nikšić, Pančevo...).

Uz postojeću u Križevcima, autor je obuhvatio i građu koja se nalazi u fondovima Nacionalne i sveučilišne biblioteke i Jugoslavenskog leksikografskog zavoda "Miroslav Krleža" u Zagrebu. Iz uvodnih napomena nije moguće zaključiti da li je korištena i građa Arhiva Hrvatske u Zagrebu, Historijskog arhiva i Narodne knjižnice "Petar Preradović" iz Bjelovara, kao regionalnih, te drugih institucija i od pojedinaca koji čuvaju ili raspolažu takvom građom. Također, nije precizirano da li je popisivanje obavljeno de visu ("sa knjigom u ruci") ili preuzimanjem podataka, pored primarnih, pretežno iz sekundarnih i tercijarnih dokumenata.

Obuhvaćajući razdoblje od 1823. do godine u kojoj je i izdata (uz manju selekciju do 1945, potom izbor samo najvažnijih radova), Bibliografija sadrži 1734 bibliografske jedinice, od kojih je manji broj na njemačkom jeziku, te 34 naslova u prilogu "Bibliografija listova i časopisa koji su izlazili u Križevcima". Prema stručnim skupinama, od fizičko-geografskih osobina do sporta i šaha (zasebne cjeline prilagođene su križevačkom korisniku: Apatovac - mineralno vrelo, Poljoprivredna škola, Križevački statuti), građa je sadržajno razvrstana u 13 poglavlja i 18 podređenih skupina. Preglednost je ostvarena kazalima (listova i časopisa, autora i predmetnim imenskim kazalom), a odgovarajućim označavanjem o

pohranjenosti svake bibliografske jedinice, mogla se postići veća dostupnost popisanih publikacija korisnicima.

Uvažavajući postojeće poteškoće ovakvih istraživanja, u nas pretežno nepriznatih izuzev u stručnim krugovima, treba ipak spomenuti bar neke propuste, koje ne osporava niti autor, ilustracije radi i za budući rad. Prikupljajući građu, autoru je promakla knjiga "Kotar Bjelovar. Monografija", izdanje "Epohe", Zagreb 1966. godine, s dva obimna članka (Savo Velagić: "Pregled razvoja NOB-a za komune Bjelovar,... Križevci...", te Marijan Erhatic: "Pregled razvoja privrede komune Križevci"). Ako su već popisivane i polupublikacije (primjerice, rad Srne Vuković-Mottl, bibliografska jedinica 778), nije smio biti izostavljen neobjavljeni magistarski rad Tatjane Radauš "Biblioteke i čitaonička društva na teritoriju SR Hrvatske od srednjeg vijeka do 1945.", branjen na Sveučilištu u Zagrebu 1981. godine, gdje je brojnim čitaonicama i knjižnicama koje su djelovale u Križevcima posvećeno skoro 7 stranica teksta (293-300). Ovdje je pod upitnikom i obuhvaćenost brojnih publikacija stručnjaka Poljoprivrednog instituta za usmjereno obrazovanje i znanstveni rad Križevci, Sveučilišta u Zagrebu?

Posebno je pitanje, kako postići mjeru odgovarajuće autorske zastupljenosti, inače se ne bi desilo da je Franjo Marković zastupljen, brojkom i slovima, samo jednom bibliografskom jedinicom (161), bez obzira na prisutnost ostvarenu kroz radove o njegovu životu i djelu. Nadalje, uočljiv je i vremenski raskorak u dijelu o osnovnom školstvu (između bibliografskih jedinica 913. iz 1914. prema 914. iz 1960. godine), te u dijelu o objektima infrastrukture (bibl. jed. 1561. iz 1916. i 1562. iz 1930, prema 1563. iz 1954. godine). Za

rukopis Valentina Puževskog daju se dva naslova i dvije godine nastanka (bibl. jed. 914. i 1215), pa je nejasno radi li se o jednom ili dva rukopisa, što remeti pouzdanost podataka.

Zanemarujući u uvodnim napomenama predviđene elemente bibliografskog opusa, autor često ne navodi izdavača, zbog čega griješi u podacima o mjestu izlaženja (primjerice, udžbenik Ivana Crnjaka "Bjelovar i okolni krajevi" izdat je u Zagrebu, a ne u Bjelovaru, kako stoji u bibl. jed. 27). Neizbježno ponovljene bibliografske jedinice, pretežno sekundarnog karaktera (primjerice, 179. prema 664. i 666; ili 252. prema 674. do 676. i 678), nisu označene odgovarajućim uputnicama, a prisutne su i greške u kazalima navedenim bibliografskim jedinicama.

Prihvatimo li neizbježnost spomenutih nedostataka, zbog uvjeta u kojima je rađena, može se reći da pred nama imamo nedvojbeno prvu **zavičajnu** (također, lokalnu ili regionalnu) i na osnovu oblika samostalnu objavljenu bibliografiju na čitavom području

biligorsko-podravske regije. Prema obimu i predmetu ova Bibliografija je specijalna (zbog raznovrsnosti sadržaja ujedno i posebna vrsta bibliografije općeg tipa), prema obliku bibliografskih jedinica pretežno anotirana, gledano vremenski retrospektivna, po načinu rada pretpostavljamo primarna, na osnovu bibliografskog rasporeda i klasifikacije građe **kronološka** (unutar čega autorska).

Bibliografija je druga knjiga (uz "Leksikon Križevčana", 1988) planirane autorove trilogije o Križevcima: ljudi, građa i događaji, izdata uz financijsku pomoć RSIZ-e u oblasti kulture SR Hrvatske. Na naslovnoj stranici i prigodom predstavljanja, 6. listopada 1989. godine u Križevcima, istaknuta je posveta Bibliografije obilježavanju 150. obljetnice Ilirske čitaonice u Križevcima.

Antun STIŠČAK, Muzej grada Koprivnice

"Spomen područje Kalnik"

Svako novoizašlo djelo, knjiga, brošura, vodič, katalog ili bilo koji drugi pisani rad doživi i svoj kritički prikaz, znanstvenu analizu. Ukoliko je rad po svom sadržaju i tematici **beznačajan** bilo kakova kritika i znanstveni prikaz bili bi suvišni. Rad "Spomen područje Kalnik" kojega ćemo ovdje prikazati vrlo je interesantan, koristan i poučan, a možemo reći - s pedagoško-didaktičke strane potpuno opravdan. Radi se o vodiču kroz jedno od značajnijih Spomen područja u Socijalističkoj republici Hrvatskoj. Vodič je štampan 1988. godine, ali o njemu do sada nije nigdje zapisano niti objavljeno ništa. Razgovarano je o njegovu nastajanju i načinu izdavanja¹ međutim, to ne možemo smatrati niti dovoljnim niti potpuno mjerodavnim. Prije nego što kažemo i napišemo nešto o sadržaju, prema tome i ukupnoj vrijednosti ovoga, po grafičkom i

tehničkom rješenju prelijepoga kataloga, recimo nešto o njegovu nastajanju i samom izlaženju.

O značenju Kalnika u periodu Narodnooslobodilačke borbe ovdje ne bismo posebno pisali, jer je o tome pisalo više autora² i na više mjesta. Područje na kojemu je tako mnogo spomen-obilježja³ kao što je to slučaj sa područjem Kalnika zaslužuje da ima i jednu dostojnu prezentaciju za građanstvo, omladinu, pionire, vojnike i ostale posjetitelje.⁴

Na svemu tome se i nastojalo i dugo radilo, međutim, željenog produkta svega toga - vodiča - nije bilo. Iščekujući pozitivne pomake i rezultate svih tih nastojanja i želja došlo je i obilježavanje 40-te godišnjice oslobođenja zemlje. Tom prilikom centralna proslava za područje sjeverozapadne Hrvatske održana je u Ludbreškom Ivancu.⁵ Nakon toga, ponovo je